

GURMEET KANWAL

ȘI SALMAN AKHTAR (COORD.)

INTIMITATEA

PERSPECTIVE CLINICE,
CULTURALE, DIGITALE
ȘI DE DEZVOLTARE

Traducere din limba engleză
de **Laura Netea**

Cuprins

<i>Mulțumiri</i>	11
<i>Introducere</i>	13
PROLOG	15
<i>Conceptul de intimitate: O expunere introductivă</i>	17
SALMAN AKHTAR	
Definiție și descriere	19
Substraturile de dezvoltare	24
Psihopatologie	30
Aspecte socioculturale	40
Trei paliere neexplorate ale intimității	46
Implicații tehnice	55
Concluzii	63
SPECTRUL INTIMITĂȚII	65
<i>Atașamentul și intimitatea</i>	67
APRIL FALLON și RAMA RAO GOGINENI	
Constructe ale intimității, atașamentului și îngrijirii	68
În ce fel atașamentul timpuriu afectează dezvoltarea intimității adulte	82
Concluzii	98

*Intimitatea și destinul acesteia în cursul
adolescenței* 99

DAVID PAULEY

Corpul ca hartă și oglindă	103
Individuația: căutarea intimității și pericolele acesteia	107
„Eu“ versus „noi“: cultura ca mediator și cadru pentru adolescenți	113
Aspecte economice, intimitate și separare: adolescența ca exod ambivalent	121
Concluzii	128

*Relația de prietenie, dispoziția prietenoasă și
intimitatea* 131

GURMEET KANWAL

Definiții	134
Dispoziția prietenoasă și teoria pulsionilor	137
Înțelegerea prieteniei din perspectiva interpersonală a dezvoltării	146
Dispoziția prietenoasă și xenofobia	149
Note clinice / prietenia ca transfer	153
Concluzii	156

*Intimitatea și alteritatea în cuplurile
multiculturale / interracial / interreligioase* 158

BARI SMELSON-KANWAL

Introducere	158
Statistici în schimbare	160
Dinamica alterității la cuplurile multiculturale	166

Patruzeci de nuanțe de gri în intimitatea iranienilor 186

SIAMAK MOVAHEDI

Intimitatea emoțională	193
Intimitatea sexuală	201
Intimitatea socială	207

Spațiul personal și intimitatea ca doi mediatori ai relaționării 211

SUZANNE BENSER

Perspective teoretice	212
O ilustrare clinică detaliată	216
Discuție	227
Concluzii	236

Tehnologia, intimitatea și simularea intimității 238

TODD ESSIG, DANIELLE MAGALDI ȘI LEORA TRUB

În trecut: o foarte scurtă istorie a relațiilor digitale	242
În prezent: relațiile digitale astăzi (cu aproximație)	245
Familia și relațiile de prietenie	246
Relațiile romantice și sexualitatea	252
Maturizarea și trezirea sexualității	256
Intimități clinice în timpul tratamentelor psihanalitice	259
În viitor: pregătiți sau nu, iată că vine și este deja aici	269

Intimitatea psihanalitică 273

CHRISTIE PLATT

Interpretările de dicționar ale intimității	275
Perspective istorice și teoretice	278

Momente clinice de intimitate	287
Concluzii	299
EPILOG	301
<i>Multiplele forme ale intimității</i>	303
LORI C. BOHM	
Premisele dezvoltationale ale intimității	310
Considerații interculturale	313
Noi direcții de explorare psihanalitică a intimității	314
Intimitatea în relația terapeutică	316
<i>Gânduri de încheiere</i>	321
<i>Referințe bibliografice</i>	322
<i>Despre coordonatori și autori</i>	361

Pentru:

Bari
G.S.K.

Muge
S.A.

Mulțumiri

Opt distinși colegi și-au dedicat mult timp și efort scrierii unor lucrări originale, pentru a fi incluse în această carte. Au răspuns sugestiilor noastre editoriale cu deosebită grație și răbdare. Oliver Rathbone, Rod Tweedy și Cecily Blench de la Karnac Books au călăuzit acest proiect de-a lungul variilor etape ale publicării. Kate Pearce ne-a oferit o asistență editorială excelentă și plină de răbdare. Jan Wright, asistenta lui S.A., a pregătit manuscrisul acestei cărți cu sârguința și buna-dispoziție care o caracterizează. Tuturor celor menționați aici, cu adevărat, le adresăm sincere mulțumiri.

— Gurmeet Kanwal și Salman Akhtar

Introducere

Trăim vremuri marcate de schimbări revoluționare în ce privește comportamentele, principiile morale și concepțiile referitoare la cum este trăită și gestionată intimitatea în societatea noastră și în lume. În asemenea timpuri, este atât o provocare, cât și o necesitate ca noi toți să reluăm, să revedem și să ne reexaminăm ideile cu privire la intimitate. În cadrul acestei cărți, am încercat mai mult decât să includem concepțiile tradiționale, aplecându-ne și asupra unora dintre granițele și limitele domeniului intimității, precum intimitatea în cadrul dimensiunii digitale, intimitatea cu părți din noi înșine, intimitatea potențială cu animale de companie și entități divine, intimitatea din prietenie și din dispoziția prietenoasă, intimitatea din cadrul cuplurilor interculturale, precum și intimitatea în contextul culturii islamice din Iran. Un alt palier al structurării acestei cărți constă în abordarea din perspectiva dezvoltării. Începând cu un capitol de trecere în revistă a vastei întinderi a acestei teme și a istoriei sale în domeniul psihanalizei, plecăm apoi de la intimitatea în copilărie, pentru a ajunge la cea din adolescență, prietenie, viața de cuplu adultă și, în cele din urmă, la dimensiunile socioculturale și clinice.

Celebra formulă a lui Freud, „a iubi și a munci“, pare să așeze intimitatea în centrul a ceea ce definim ca sănătate psihică. Acest fapt implică presupunerea că, prin intimitate, ne referim întotdeauna la deschidere, căldură, reciprocitate și încredere. Cu toate acestea, trebuie să avem în vedere faptul că legăturile dintre oameni pot adesea include elemente de ostilitate, neîncredere, abuz și ambivalență. Așa cum au evidențiat câțiva autori, nu putem de asemenea să uităm că intimitatea se referă în egală măsură la spațiul personal, precum și la relaționare. Totuși, dacă dorim să înțelegem ce îi face pe oameni să funcționeze într-o anumită manieră, nu putem ignora semnificația și puterea nevoii lor de a se conecta cu ceilalți. Atât de mult din arta noastră, din poezie, muzică, film, teatru și literatură își are rădăcinile în nevoia și curiozitatea noastră cu privire la experiențele de intimitate sau la pierderea acesteia. Atât de mult din munca noastră clinică, precum și din lucrurile de care ne apărăm este modelat de noțiunile noastre cu privire la intimitate. Congresul IPA din 2017, de la Buenos Aires, a fost organizat în mod întemeiat în jurul temei intimității. Prezentările congresului, publicate în *International Journal of Psychoanalysis* (2017, 98(6)) servesc drept resurse foarte importante pentru alte perspective variate și globale asupra acestui subiect.

Propunându-și o viziune cuprinzătoare, vastă și profundă, această carte dedicată intimității încearcă să își aducă cititorii la zi în privința unei teme întotdeauna de actualitate, dar în permanență dificil de definit.

PROLOG

Capitolul 1

Conceptul de intimitate

O expunere introductivă

Salman Akhtar

Mentținându-mă în liniile impuse de tematica de față, voi începe prin actul intim de a vă povesti câteva lucruri despre tatăl meu, dispărut dintre noi, Jan Nisar Akhtar. Acesta a fost un poet renumit în limba urdu și un bine-cunoscut compozitor pentru Bollywood. Creațiile sale literare au fost extrem de numeroase, iar dexteritatea și rapiditatea cu care scria erau remarcabile. Era un bărbat timid, care putea fi fermecător de elocvent în prezența poezilor mai tineri, deseori strânși în sufrageria sa. Părând puțin somnoros și absorbit în lumea sa interioară în timpul zilei, tata devenea charismatic în timpul recitărilor de poezie de după înserat. A scris multe poeme despre intimitate, dintre care voi cita aici numai două exemple de *sher* (cuplet). Iată-l pe primul.

*Tu is qadar mujhe apne qareeb lagta hai
Tujhe alag se jo sochooN, ajeeb lagta hai.*

Și pe cel de-al doilea.

*Main teri zaat meiN gum ho saka na tu mujh meiN
Bahut qareeb huye, phir bhi faasla to raha.*

Tradus literal, primul cuplet spune: „Am senzația că ești atât de aproape de mine, / încât pare foarte straniu să mi te imaginez ca o ființă separată“, iar al doilea: „Nu m-aș putea pierde în ființa ta, cum n-ai putea nici tu / Chiar dacă ne-am apropiat foarte mult, o anumite distanță a rămas“.¹ Cele două cuplete (J.N. Akhtar, 1975, pp. 65, 84) surprind tensiunea dintre intimitate și spațiul personal, descriu natura iluzorie a uniunii emoționale și aruncă lumină asupra limitelor apropierii interpersonale. Lăsând la o parte echivocurile bazate pe cronologia reală, sofisticarea psihologică a unei asemenea idei poetice ne reamintește de maniera în care Freud a recunoscut cu modestie că „oriunde aș merge, descopăr că un poet a fost acolo înaintea mea“ (citată din Nin, 1966, p. 14). Poetul știe că relația intimă și spațiul personal sunt gemeni siamezi într-ale subiectivității: în același timp separate și conectate.

Dar să nu mă grăbesc. Dați-mi voie să fac câțiva pași în spate și să încep prin a defini conceptul de intimitate. Odată ce această sarcină va fi fost îndeplinită, voi analiza în amănunt substraturile intimității din perspectiva dezvoltării, deraierile psihopatologice ale acesteia și variațiile sale fundamentate sociocultural. Apoi voi pune în discuție unele paliere neexplorate ale intimității, pentru a încheia ulterior cu implicațiile tehnice ale conceptului de intimitate.

¹ O astfel de traducere literală a acestor cuplete are drept consecință pierderea regretabilă a frumuseții lor prozodice. Așadar, îmi cer iertare față de toți cei implicați aici — poetul, eu însumi, drept traducător amator, și cititorul — pentru această pierdere.

Definiție și descriere

Cuvântul englezesc „*intimacy*“ are rădăcini în patru epoci ale limbii latine (Mish, 1998, p. 613). În latina veche, strămoșul său este *interus*, care înseamnă „lăuntric“. În latina medie, originile pot fi trasate până la *intimus* sau „cel mai profund“. Iar în latina târzie, descendența se trage din *intimatus*, care înseamnă „a pune înăuntru“. Combinate, cele trei rădăcini etimologice se referă la interioritatea psihică, estomparea granițelor personale și apropierea de o altă ființă. Este de notat faptul că termenul din latina târzie *intimatus* mai semnifică și „a declara“. Așadar, intimitatea dobândește nu doar sensul de a lăsa ca un lucru foarte personal din celălalt să fie pus înăuntru sîșii, ci și de a pune ceva foarte personal din sine în celălalt. Implică o îmbinare bine încheată a convexităților și concavităților psihice ale celor doi indivizi. Acest fapt necesită încredere reciprocă și absența rușinii între parteneri. Expresia lui Balint (2014), „amestec interpenetrant armonios“, deși stângace și utilizată în mod specific în context clinic, surprinde esența definirii intimității.

În cadrul celorlalte dintre cele mai răspândite trei limbi din lume, anume spaniola, chineza și hindi, situația este aproximativ aceeași. Spaniolul *intimidad* este înrudit cu englezescul *intimacy*, dar este rareori utilizat în comunicarea orală. În chineză, expresia cea mai apropiată de termenul englez *intimacy* este *chin-mi kwan-si*. Se referă la apropierea romantică; în limba chineză, nu există o expresie corespondentă pentru intimitatea prietenească. În hindi, echivalentul intimității este *aatmiyeta*, care înseamnă „a-și aparține sîșii“ sau „propriu sîșii“; implică faptul că un anumit grad de fuziune sine-celălalt constituie aspectul principal al intimității.

În cadrul literaturii psihanalitice, referirile la intimitate apar în genere în două contexte: cel al relațiilor romantice și cel al muncii clinice. Voi discuta despre cel de-al doilea în cadrul secțiunii tehnice a acestui capitol, iar aici mă voi concentra asupra intimității din iubire. Rarele remarci ale lui Freud cu privire la modul în care, în perioada de îndrăgostire, Eul se abandonează în fața unui obiect idealizat (1917b), plasează un astfel de obiect în poziția unui Ideal al Eului (1921) și devine el însuși într-un total lipsit de apărare (1930) anticipează cu multă vreme înaintea afirmația lui Paris (1985), conform căreia „atunci când ne îndrăgostim, are loc o pierdere a granițelor Eului, uneori frizând desfătarea extatică. Ne uităm în ochii persoanei preaiubite și credem că nimic nu ne separă“ (p. 505). Paris este însă îndeajuns de înțelept încât să adauge „faptul că aceasta este o iluzie, întrucât multe paliere ale sinelui nostru sunt inaccesibile“ (p. 505).

Cu toate acestea, „plăcerile autodezvăluirii, ale mărturisirilor reciproce și ale sentimentului de a deține un secret împreună“ (Brody, 1978, p. 527) alcătuiesc elemente centrale ale intimității. Într-adevăr, Rubin (1989) subliniază latura „pozitivă“ a acestei tensiuni dintre intimitate și spațiul personal. Acesta afirmă că intimitatea implică „încredere, tandrețe, afecțiune, schimbul de sentimente, cooperare, bucuria adusă de realizarea de sine a celuilalt și satisfacție“ (p. 1). Conform lui Rubin, relaționarea cooperantă și „apropierea benevolentă“ (p. 2) sunt centrale în experiența intimității. Menționarea „apropierii“ aduce în discuție interesantul punct de vedere al lui Burch (2004), conform căruia apropierea și intimitatea sunt plasate într-un continuum. Autorul consideră că apropierea este situată în viața conștientă, în timp ce intimitatea se naște din inconștient. Apropierea nu exclude intimitatea, dar nici nu o include în mod necesar. Proximitatea fizică și frecvența contactului pot conduce la „apropiere“, dar